

KAINUUN EDUNAJAMISEN TAVOITTEET JA KÄRKIHANKKEET 2020 -2021

Hyväksytty Kainuun maakuntahallituksessa 28.10.2019

1. Kainuun positiivisen rakennemuutoksen tukeminen

Kainuun maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelman ("Kasvua Kainuuseen") ja siltasopimuksen toteuttaminen positiivisen rakennemuutoksen toteuttamiseksi

1.1. Osaavan työvoiman saannin varmistaminen

- Osaavan työvoiman saatavuutta tukevat hankkeet, pilotoinnit ja mainetyö
 - kunta- ja alakohtaisen osuvuuden parantaminen työvoimatarpeisiin
 - opetusalan henkilöstön saatavuuden parantaminen
- Alueen vetovoimaisuutta vahvistavat toimenpiteet
 - mainetyö (Kainuun imago-kampanja, ydinviestit)
 - aluemarkkinointi (koko Kainuu työskentely-, opiskelu- ja vapaa-ajan alueena) ja
- Työvoiman aktiiviset rekrytointitoimenpiteet
 - Tulomuuttopalvelujen toteuttaminen kunta- ja maakuntatasolla
 - Vuokatyövoimaksi tulevien henkilöiden paikkakunnalle sitouttaminen
 - Työperäinen maahanmuutto; työlupakäytäntöjen nopeuttaminen

1.2. Osaamiskeskittymien vahvistaminen

- Joka maakunnassa pitää olla yliopisto tai korkeakoulu (hallitusohjelma)
 - Kajaanin yliopistokeskuksen ja ammattikorkeakoulun opetus-, tutkimus- ja kehitysresurssien vahvistaminen ja kohdentaminen akuutteihin koulutus- ja osaamistarpeisiin
- KAO:n koulutusresurssien vahvistaminen
 - Luodaan ja pilotoidaan toimintamalli, jossa organisoidaan tehokkaita tapoja käyttää yrityksiä opiskelijoiden oppimisympäristöinä (siltasopimus)
- Älykkään erikoistumisen strategian (ÄES) mukaisen Kainuun kannalta kriittisen innovaatiotoiminnan tukeminen liittyen teknologiateollisuuteen, biotalouteen ja kaivosteollisuuteen sekä hyte-alaan (mkl. liikunta, urheilu ja aktiviteettimatkaileminen)
- Teollisuuden ja palvelujen tarvitseman osaamisen ja investointien varmistaminen:
 - Mittaustekniikka, Renforsin ranta, peli- ja av-osaaminen, Vuokatti, Woodpolis-Kantola teollisuusalue, luonnontuoteala (erityisesti marja-ala)
 - akkuminaalitutkimusalueen kehittäminen OY:n, KAMK:n ja Terrafamen yhteistyönä (siltasopimus)
- Puuteollisuuden oppimisympäristökoordinaattori Kuhmon Woodpolikseen (siltasopimus)
- Koulutusvienti Aasiaan, korkeakoulutasolla mm. peliala ja leirikoulutoiminta

2. Kainuun saavutettavuuden parantaminen

2.1. Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma ja EU:n TEN-T-verkosto

- Runkoverkkojen ulotuttava kaikkiin maakuntakeskuksiin ja kv. rajanylityspaikoille (maakuntahallituksen kannanotto 24.9.2018)
 - Tienumerointiin liittyvät esitykset (esitys min. Bernerille 13.8.2018)
- Oulu-Kajaani-Vartius –yhteys TEN-T-verkkoon

2.2. Kainuun lentoliikenteen palvelutason ja saavutettavuuden parantaminen

- Matkaketjuja tukevat ratkaisut, jotka palvelevat koko maakuntaa; aikataulujen ja vuorovälien uudelleen tarkastelu; lentotaksi jokaiselle lentoyhteydelle
- Kajaanin lentoaseman kehittäminen matkustajamäärää kasvattamalla; ja
 - yhteisen brändinimen kehittäminen lentokentälle.
- Kuhmon ja Suomussalmen pienlentokenttähankkeiden edistäminen

2.3. Elinkeinoelämälle tärkeiden maantieyhteyksien kehittäminen

- **Vt5** keskeiseksi valtakunnalliseksi kehittämiskohteeksi runkoverkkoyhteytenä (valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma): nopeutta ja sujuvuutta parantavat investoinnit
- **Vt22** yhteysvälin parantamisinvestoinnit v. 2010 esiselvityksen mukaisesti ja tieluokituksen muutos
- Yleisille teille yli hallituskausien ulottuva korjausvelkaohjelma, jolla korjausvelkaa pienennetään. Tämä tulee koskea myös alempiasteista tieverkkoa.
- Kajaani-Kokkola maantieyhteyden kehittäminen
- Kajaani-Sotkamo seudullisen yhteysvälin parantaminen
- Alueellisesti merkittäviä yhteyksiä: Vt 78, vt 89 sekä Puolanka-Utajärvi M/ 837 yhteysvälin kehittäminen yhteistyössä Pohjois-Pohjanmaan kanssa
- Metsä- ja maataloutta palvelevan alemman tieverkon kehittämistarpeiden priorisointi
- Yhdysteiden päällysteiden uusimisväli tulee puolittaa 50 vuodesta 25 vuoteen.

2.4. Kainuun rautatieyhteyksien nopeuttaminen

- **Savon rata** seuraavaksi valtakunnalliseksi ratahankkeeksi: Savonradan yhteysnopeuksia ja ratapihoja parantavat toimenpiteet
- Iisalmi-Ylivieska –ratayhteyden sähköistäminen (hallitusohjelmassa)
- Itärata-hanke: Porvoo-Kouvola –ratayhteyden edistäminen kaavoituksessa ja suunnittelussa
- Kontiomäki – Suomussalmi radan peruskorjaus ja puuterminaali
- Koillisradan suunnittelu osana Jäämeren ratayhteyksiä; kehärata Nurmes-Kuhmo-Suomussalmi

2.5. Tietoliikenneyhteyksien ja datapalvelinkeskusten kehittäminen

- Koilliskaapeli-hankkeen edistäminen (kv. yhteistyö) ja sen Suomen yhteyksien valmistelu
- Renforsin Rannan datakeskusten kehittäminen, alan osaamisen kasvattaminen ja EuroHPC-investoinnin hyödyntäminen
- Sähköverokannustimien saaminen palvelinkeskusten kilpailukyvyyn parantamiseksi
- Laajakaistaverkoston kattavuuden varmistaminen (sähköisten palvelujen saatavuus)

3. Investointien varmistaminen Kainuuseen

3.1. Kainuun investointipotentiaalin hyödyntäminen (päivittyvä liitetaulukko)

- KaiCell Fibers Oy:n biojalostamo Paltamoon: investointipäätöksiä tukeva yhteistyöprosessi ja aluemarkkinointi (vrt. Hanhikivi –projekti)
- Terrafame Oy:n uusinvestointien varmistaminen akkumineraalien ja uraanin tuottamiseen
- Kuhmon Kantolan alueen yritysinvestoinnit tuotantovolyymien ja jalostusasteen nostamiseen
- Metsäbiotalouden sivuvirtojen hyödyntämiseen liittyvät investoinnit ja hankkeet (Kajaanin Renforsin ranta, St1, Kuhmon Woodpolis)
- Kainuun matkailun investoinnit mm. Hossa, Vuokatti, Kuhmo, Suomussalmi, Paljakka, Ukkohalla
 - matkailuinfran investointien vauhdittaminen täsmähankkein
- Investointien rahoitusinstrumenttien kehittäminen
 - uusien riskirahoitusvaihtoehtojen hakeminen ja sisällyttäminen rakennerahasto-ohjelmaan

3.2. Aluekehityspäätös, aluepoliittiset tuki-instrumentit ja linjaukset

- Aluekehityskeskustelut maakuntien ja valtioneuvoston kesken vuosittain
- Alueellisen kuljetustuen jatkuminen pysyvänä ja tasoltaan korotettuna vuoden 2019 jälkeen
- Porrastetun sähköveron käyttöönotto Suomessa
- Harvaan asutun maaseudun tunnistaminen elinvoiman lähteenä

4. Kuntien ja maakuntien aseman vahvistaminen

4.1. Maakuntien tehtävien laajentaminen monialaisiksi

- Sote-uudistuksen toimeenpano 18 maakunnan pohjalta (maakuntavaalit)
- Kainuun keskussairaalan asema erikoissairaanhoidon ja ympärivuorokautisen päivystyksen sairaalana
- Monialaisen maakunnan tehtävät parlamentaariseen valmisteluun ja aluekehityslakiin
 - Maakuntien sopimuksellisen yhteistyön alan laajentaminen kuntien ja maakuntien kanssa
 - Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan kytkeminen maakunnan tehtäviin

4.2. Kuntien rahoituksen varmistaminen

- Olosuhde-erojen huomiointi kaikessa valtion rahoituksen kohdennuksessa
- Metsäerän oikeudenmukainen jakaminen kuntaverotuksessa
- Kaivosveron tuoton kohdentaminen sijaintikuntiin
- Epäkuranttien rakennusten purkamisen vapauttaminen kuntien poistokäytännöstä
- Lukiokoulutuksen turvaaminen pienissä yksiköissä (rahoituksen uudistaminen)

4.3. Aluekehittämisen rahoitusvälineiden kokoaminen

- Itä- ja Pohjois-Suomi EU:n rakennerahasto- ja maaseutuohjelma-alueena
- EU-rahoituksen saannon ja harvaan asutun alueen (NSPA) erityistuen varmistaminen
- Kaikki maakunnat EU-tuen välittävinä viranomaisina

5. Valtion toiminnot ja paikkariippumaton työ Kainuussa

- Ajasta ja paikasta riippumattomien valtionhallinnon tehtävien mahdollistaminen koko maassa
 - Työpaikkoja tulee julistaa avoimeksi nykyisin henkilökuntaa sijaitsevilla paikkakunnilla, ei vain keskuksissa.
- Valtion viranomaisten läsnäolon lisääminen heikoimman palvelutason alueilla
- Metsähallituksen ja sen luontopalveluiden, Luonnonvarakeskuksen sekä muiden valtion toimintojen kehittäminen Kainuussa
 - Ystävyyden puiston lakisääteisen tutkimustoiminnan nostaminen (YM, SYKE)
 - Maahanmuuttoviraston toiminnan jatkuminen ja vahvistuminen Kuhmossa
 - LUKE-Kainuun tutkimustoiminnan jatkuvuus
 - MH:n luontokohteiden korjausvelan vähentäminen suunnitelmallisesti
 - Kalastus- ja metsästysmatkailun kehittäminen
 - Yhdyspolun rakentaminen Paljakan luonnonpuistoon
- Valtion erityistoimet puurakentamisen lisäämiseksi
- Kaikkien suurpetojen kannanhoidollisen metsästyksen mahdollistaminen

6. Rajayhteistyön vahvistaminen

- Rajakuntafoorumien jatkaminen; rajaseutuasiat koordinoituina valtioneuvostoon
- Viisumikäytäntöjen joustavoittaminen Venäjän rajalla matkailun tukemiseksi (72h viisumi)
- Green Belt yhteistyön suuntaaminen luontomatkailevia tukevaksi
- Tulevan EU:n ohjelmakaudella CBC Karelia –ohjelman rahoituksen turvaaminen